

13/6

Eyvind Johnsons vårfesttal

Eyvind Johnsons vårfesttal har nu utkommit i broschyrform (Bonniers, pris 1 kr.). Det innehåller främst en klartänkt och pregnant formulerad framställning av Sveriges situation i världspolitiken. Vi hör samman med det demokratiska Västeuropa, och detta Västeuropa hör samman med Amerika. Man kan med fog kritisera mycket i USA — liksom i Europa —, men Amerikas styrka betyder "att vi ännu har möjligheten" till vårt folks självbestämmanderätt kvar. I fall den styrkan mattas eller drar sig tillbaka i isolationism, återstår oss det andra: att omfattas av pressas in i en östlig världsintressen, att bli provinsen eller guvernementet Sverige i protektoratet Europa."

Med särskild skärpa analyseras den ståndpunkt som brukar kallas den tredje och som

i realiteten innebär ett halvhjärtat medlöperi under neutralismens mask:

"De talar om den ångest som finns i världen, och den finns ju. De talar bara inte om vad det är för makt som väcker och håller denna världsångest vid liv. De talar om den krigsfiara som hotar, och den finns ju. Men de talar inte om varifrån det främsta hotet kommer. De talar om fred, att man måste kämpa för freden. Och det bör man ju. Men de talar inte om vilken makt det är som arrangerar deras fredskongresser och inspirerar deras fredsappeller för egna politiska syften, inte heller att samma makt under sista decenniet väsentligt ökat sitt område, även vid Östersjöns kuster, genom ockupation, infiltration och femtekoloniförädreri. De menar att det land, där koncentrationsläger fortfarande finns, där slavtransporter ännu försiggår, där ordets frihet, pressens frihet, diktens frihet och arbetets frihet är lika med noll och där arbetarnas förstamajfest har blivit en militärparad — de menar att det riket är fredens enda säkra värn.

Men de säger det inte klart, de mumlar, de antyder, de tar inte det fulla ansvaret för sina meningar och antydningar.

De är — om man frågar dem — neutrala."

Riktigheten av denna karaktäristik bestyrkes av de angrepp som Eyvind Johnsons tal framkallat, särskilt i Morgon-Tidningen, där de s. k. kulturartiklarna under senaste tiden till stor del inneburit beaktelser till den tredje ståndpunkten. Med en vokabulär som är hämtad från kommunismen talas om "monopolkapitalismens" diktatur i västdemokratierna; med denna floskel kommer man ifrån att i alla dessa länder härskar en på sociala reformer och social utjämning inriktad folkstyrelse, och man söker antyda att despotin i öster egentligen är likvärdig med friheten i väster. Halten av denna politiska förfälskningskonst belyses genom ett citat ur hr Artur Lundkvists gårdagsartikel: "I Asien utvecklas det makabra skådespelet av en kapitalism med överlägsen krigsutrustning, mot vilken outsinliga människomassor vräks fram till nedslaktning." Kan man gå längre i förljugenhet; var och en vet dock att den stat som driver fram de "outsinliga" människomassorna är det angripande Kommunist-Kina — men även detta blir på ett mystiskt sätt kapitalismens skuld.

Eyvind Johnsons avslöjande av denna humbug borde läsas av alla; det är en stor författare och en radikal demokrat som talar.